

دو استاد دانشگاه در یادداشت‌هایی برای «ایران»

رویکرد پکن و مسکو درباره موضوع هسته‌ای تهران را بررسی کردند

چین و روسیه در بزرنگاه هسته‌ای

گزارش

فاطمه غریبی / گروه دیپلماسی- در شرایطی که فشارهای سیاسی و راهبردی

آمریکا علیه ایران ادامه دارد، نقش چین و روسیه در معادلات پیرامون ایران بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است؛ دو قدرتی که اگرچه در مخالفت با یکجانبه‌گرایی و تلاش برای مهار نفوذ آمریکا اشتراک نظر دارند اما با توجه به جایگاه و منافع خود، رویکردهای متفاوتی را دنبال می‌کنند. در همین راستا، مهم‌ترین آزمون پیش روی چین و روسیه از جایی آغاز شده است که پرونده هسته‌ای ایران پس از سال‌ها کشمکش از شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع شده است؛ آزمونی که می‌تواند جایگاه واقعی پکن و مسکو را در یکی از حساس‌ترین مناقشات بین‌المللی بار دیگر آشکار کند. اهمیت این آزمون زمانی بیشتری‌شود که به گذشته بازگردیم؛ سال‌هایی که چین و روسیه پیش از توافق برجام در مقاطع مختلف به قطعنامه‌های شورای امنیت علیه ایران رای مثبت داده بودند و در عمل در صفا قرار داشتند که فشارهای بین‌المللی بر تهران را تشدید می‌کرد.

چین کنار ایران؛ وتوری میز

طبق اظهارات نماینده چین در نشست شورای امنیت، موضع پکن را می‌توان در سه محور «توقف جنگ و ترویج مذاکرات، مخالفت با فشار» خلاصه کرد.

هسته اصلی این موضع این است که ریشه اصلی موضوع هسته‌ای ایران در شرایط فعلی، در حملات نظامی و تحریم‌های یکجانبه ایالات متحده نهفته است، نه در ایران و شورای امنیت نباید به‌عنوان ابزاری برای فشار بر یک کشور مورد سوء استفاده قرار گیرد. اما موضع‌گیری اخیر چین سه نکته کلیدی دارد. نکته اول این است که علت اصلی در اقدامات ایالات متحده نهفته است. پکن به وضوح اشاره کرده که خروج یکجانبه ایالات متحده از توافق، دو اقدام نظامی واشنگتن علیه ایران حین مذاکرات و تلاش برای فشار حداکثری، دلایل اصلی وضعیت پیچیده و غیرقابل حل کنونی است. چین براین اساس از ایالات متحده خواسته تعهد دهد دیگر از زور استفاده نکنند و صادقانه با ایران مذاکره کنند.

نکته دوم آن است که از نظر چین شورای امنیت نباید در اعمال فشار «از مرزهای خود فراتر رود». چین تأکید می‌کند که قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد که توافق هسته‌ای ایران را تأیید می‌کرد، در اکتبر ۲۰۲۵ منقضی شده و موضوع هسته‌ای ایران از دستور کار شورای امنیت خارج شده است. اصرار برخی کشورها برای برگزاری جلساتی در مورد یک موضوع خاتمه یافته و فشار برای بازگرداندن تحریم‌ها، «دستکاری سیاسی» است و تنها

اختلافات را تشدید می‌کند. سومین نکته نیز احترام به حقوق مشروع ایران است. چین تعهد ایران به عدم توسعه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند، در حالی که تأکید می‌کند ایران به‌عنوان یکی از اعضاکنندگان پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای، از حق مشروع استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای برخوردار است و خواسته‌های معقول آن باید محترم شمرده شود. درباره احتمال وتوی مجدد در صورت پافشاری غرب در شورای امنیت نیز باید گفت که چین به احتمال زیاد دوباره از حق وتوی خود استفاده خواهد کرد. این نکته گمانه‌زنی نیست، بلکه مبتنی بر سابقه اخیر و مواضع صریح پکن و خطوط قرمزین کشور در سازمان‌های بین‌المللی است. این احتمال بالاست مگر آن‌که تهران به تغییر رویکرد یا اقداماتی مثل خروج از ان بی تی بپردازد. در جلسه شورای امنیت در ۱۰ سپتامبر ۲۰۲۶، زمانی که برخی کشورها تلاش کرده‌اند تا یک بند از دستور کار مربوط به ایران را مطرح کنند، چین و روسیه در رأی‌گیری رویه‌ای به آن رأی منفی دادند. حتی پیش از آن، در ماه آوریل، چین و روسیه به طور مشترک پیش‌نویس قطعنامه‌ای در مورد تنگه هرمز را که چین آن را امنهم کردن غیریکونخت ایران می‌دانست، وتو کردند که در آن زمان نماینده ایران علناً از چین و روسیه به خاطر «جولوگری از سوءاستفاده از شورای امنیت» تشکر کرد.

منطق چین دراین رابطه روشن است: از آنجایی که فشار شورای امنیت برای تحریم‌ها را یک دستکاری سیاسی «به بن‌بست رسیده» می‌داند و قطعنامه ۲۲۳۱ منقضی شده، وقتی شورای امنیت رسماً به قطعنامه ضد ایرانی «رای دهد، چین به احتمال زیاد آن را به‌عنوان اقدامی که تلاش‌های دیپلماتیک را تضعیف و تنش‌های منطقه‌ای را تشدید می‌کند، توصیف خواهد کرد و بنابراین از حق وتوی خود برای جلوگیری از آن استفاده خواهد کرد.

ایران در کانون رقابت چین و روسیه با آمریکا

رقابت میان قدرت‌های بزرگ اساساً امری ذاتی در نظام بین‌الملل است و هریک از این قدرت‌ها تلاش می‌کنند جایگاه خود را ارتقا دهند و در رأس نظام بین‌الملل قرار گیرند. از این منظر، روابط بین‌الملل تا حد زیادی عرصه رقابت قدرت‌های بزرگ بر سر جایگاه و موقعیت خود است؛ موضوعی که از آن با عنوان «معمای جایگاه» یاد می‌شود.

طبیعی است قدرتی که در رأس نظام بین‌الملل قرار دارد، با تلاش سایر قدرت‌ها برای ایجاد موازنه و ارتقای جایگاه خود مواجه شود. مناسبات میان آمریکا، چین و روسیه نیز در همین چارچوب قابل تحلیل است. در شرایط کنونی، آمریکا در جایگاه برتر قرار دارد و چین و روسیه خواسته یا ناخواسته در تلاش‌اند یا ایجاد موازنه قدرت، مانع از تثبیت و تداوم این برتری شوند.

بر همین اساس، هرگونه اقدام ایالات متحده از سوی چین و روسیه در چارچوب همین رقابت قدرت تقسیر می‌شود؛ به این معنا که تقویت جایگاه آمریکا، همزمان می‌تواند به معنای تضعیف موقعیت این دو قدرت تلقی شود.

آمریکا و استفاده ابزاری از نهادهای بین‌المللی

در این میان، حقوق بین‌الملل و نهادهای بین‌المللی نیز در رقابت قدرت‌های بزرگ، به ابزاری برای پیشبرد منافع آنها تبدیل می‌شوند. قدرت‌های بزرگ هرجا منافعهشان اقتضا کند از این چارچوب‌ها استفاده می‌کنند و در مواردی که با منافعهشان در تعارض باشد، از آنها عبور می‌کنند. آمریکا نیز در همین چارچوب، از نهادهایی مانند آژانس بین‌المللی انرژی اتمی برای تضعیف موقعیت ایران، به‌عنوان یکی از شرکای چین و روسیه استفاده می‌کند. از این منظر، تضعیف موقعیت ایران می‌تواند به معنای تضعیف جایگاه چین و روسیه نیز باشد. حمایت این دو کشور از ایران در جریان جنگ چهل‌روزه و پس از آن نیز تا حدی ناشی از همین نگرانی است، چراکه آنها علاوه بر ملاحظات مربوط به ایران، نسبت به تبعات تداوم جنگ نظامی یا نزدیک شدن تهران به غرب نیز نگرانی دارند. آمریکا در شورای حکام آژانس نیز در همین چارچوب از ظرفیت این نهاد برای اعمال فشار بر ایران استفاده کرده است.

نگاه مشترک چین و روسیه به پرونده هسته‌ای ایران

از نظر حقوقی، دیدگاه چین و روسیه این است که ایران به‌عنوان عضو آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، حق استفاده صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای را دارد اما این حق شامل استفاده نظامی از انرژی هسته‌ای نمی‌شود. از این منظر، آنها معتقدند ایران از انرژی هسته‌ای در مصارف صلح‌آمیز استفاده می‌کند، در حالی که آمریکا تلاش دارد با عبور از چارچوب‌های حقوق بین‌الملل و با انگیزه‌های سیاسی، شورای حکام را به صدور قطعنامه و سپس گزارش فعالیت‌های ایران به شورای امنیت سوق دهد.

بنابراین، مخالفت و وتوی چین و روسیه هم مبنای حقوقی و هم مبنای سیاسی دارد. از منظر حقوقی، این دو کشور بر حق ایران برای برخورداری از دانش و فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز تأکید دارند و از منظر سیاسی، معتقدند آمریکا نه بر مبنای ملاحظات فنی، بلکه با هدف اعمال فشار بر ایران از ظرفیت

نوذر شفیع

استاد مطالعات

منطقه‌ای دانشگاه

تهران

شورای حکام استفاده می‌کند. به نظر من، نگاه چین و روسیه به رفتار آمریکا در این زمینه نیز تقریباً یکسان است. هر دو کشور نگاهی «تجدیدنظرطلبانه اصلاحی» به نظم بین‌المللی لیبرال دارند؛ به این معنا که به جای نفی کامل نهادهای موجود، در صدد اصلاح آنها و تغییر تدریجی قواعد و سازوکارهای این نظم هستند. این رویکرد با نگاه «تجدیدنظرطلبانه انقلابی» ایران در مقطعی متفاوت است.

بر همین اساس، چین و روسیه به جای نفی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی یا تلقی آن به‌عنوان ابزاری در دست آمریکا، تلاش می‌کنند با استفاده از ابزارها و ابتکارات مختلف، عملکرد این نهادها را اصلاح کنند. البته ممکن است در آینده به سمت ایجاد نهادهای جایگزین نیز حرکت کنند؛ چنان‌که چین ابتکارهایی مانند «ابتکار امنیت جهانی»، «ابتکار توسعه جهانی» و «ابتکار تمدن جهانی» را مطرح کرده است که می‌توان آنها را در چارچوب تلاش برای ارائه سازوکارهایی متفاوت از ابتکارات تحت رهبری آمریکا ارزیابی کرد. با این حال، رویکرد فعلی چین و روسیه همچنان بر اصلاح نهادهای موجود استوار است. بنابراین در ارتباط با پرونده هسته‌ای ایران در شورای حکام آژانس و شورای امنیت سازمان ملل به اعتقاد من تفاوت معناداری میان مواضع چین و روسیه وجود ندارد. رفتار این دو کشور نیز در این زمینه تقریباً یکسان بوده و هر دو با قطعنامه پیشنهادی مخالفت کرده‌اند.

تفاوت در رویکرد. اشتراک در موازنه‌سازی

البته در برخی حوزه‌ها تفاوت‌هایی میان چین و روسیه وجود دارد. برای مثال، روسیه در حوزه نظامی آمادگی بیشتری برای کمک به ایران دارد، در حالی که چین ملاحظات بیشتری را در نظرمی‌گیرد. با این حال، در موضوع پرونده هسته‌ای ایران به نظرمی‌رسد هر دو کشور مسیر مشترکی را دنبال می‌کنند. یکی از تفاوت‌های مهم این دو کشور به نوع قدرت و جایگاه آنها در نظام بین‌الملل بازمی‌گردد. روسیه اساساً یک قدرت نظامی است، در حالی که چین از یک قدرت ترکیبی برخوردار است و علاوه بر توان نظامی از ظرفیت‌های اقتصادی، فرهنگی و علمی. فناوری گسترده‌ای نیز برخوردار است. رقابت چین و آمریکا نیز عمدتاً بر پایه ظرفیت‌های اقتصادی و جایگاه جهانی دو کشور شکل گرفته و چین همچنان از ورود مستقیم و گسترده به تقابیل نظامی با آمریکا پرهیز می‌کند.

از همین رو، آمریکا بیش از روسیه، چین را رقیبی برای حفظ جایگاه خود در نظام بین‌الملل می‌داند. چین فعال‌تر از روسیه در مسیر تبدیل شدن به یک قدرت هم‌زمن و در صورت امکان، جایگزین شدن با آمریکا حرکت می‌کند. با این حال، پکن ترجیح می‌دهد قدرت خود را به‌صورت تدریجی و مسالمت‌آمیز گسترش دهد و وارد رویارویی مستقیم با واشنگتن نشود. در همین چارچوب، چین سیاست «هجینگ» (Hedging) را دنبال می‌کند که به معنای مصون‌سازی است و بر پرهیز از رویارویی مستقیم با آمریکا همراه با حفظ و گسترش تدریجی قدرت چین استوار است.

روسیه نیز با توجه به سابقه رقابت با آمریکا در دوره جنگ سرد و این واقعیت که به دلایل مختلف نمی‌تواند جایگزین ایالات متحده شود، به تقویت چین تمایل دارد. از این منظر، می‌توان گفت پیوندی ارادی یا غیرارادی میان چین و روسیه برای ایجاد موازنه قدرت در برابر آمریکا و کاهش قدرت و نفوذ این کشور شکل گرفته است.

مناقصه عمومی

گروه صنعتی بارز(سهامی عام) (نوبت دوم)

با شناسه ملی: ۱۰۱۰۰۹۷۷۹۸۳ و شماره ثبت: ۵۲۶۵۳ در نظر دارد درخواست نیرگاه خورشیدی ۱۱ مگاواتی فتوولتائیک در زمینی به مساحت ۱۵/۷۶ هکتار واقع در استان کرمان با شرایط EPCF و از طریق برگزاری مناقصه عمومی، از پیمانکاران واجد شرایط در این حوزه دعوت به همکاری نماید. لذا تقاضا می‌شود جهت شرکت در مناقصه عمومی پاکات "الف" (تضمین)، "ب" (پیشنهاده فنی)، "ج" (پیشنهاده قیمت(ارزی‌ریالی))، - را به‌صورت جداگانه حداکثر تا تاریخ ۷ مهرماه ۱۴۰۵ ارائه نمایند.

- بابت تضمین شرکت در مناقصه، می‌بایست ضمانت‌نامه بانکی به مبلغ ۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در بابت درپسته ارسال گردد.
- در مورخ ۸ مهرماه ۱۴۰۵ صرفاً گشایش پاکات "الف و ب" انجام خواهد شد،
- جهت دریافت اسناد فنی شرکت در مناقصه از تاریخ ۲۴ شهریور ماه ۱۴۰۵ لغایت ۲۶ شهریور ۱۴۰۵(حداکثر تا پایان وقت اداری ساعت ۱۶:۲۰) به آدرس ذیل مراجعه فرمایید:

تهران-خیابان سهروردی شمالی، خیابان هویزه غربی، پلاک ۱۰۱- اداره کل حراست، جناب آقای بیرانوند(شماره تماس: ۸۶۷۹۶۰۰۰)،

کدپستی ۱۵۵۳۶۴۳۱۱

آگهی فراخوان مناقصه عمومی دومرحله‌ای

مناقصه شماره PIDIDC-1405/399

مجمع پتروشیمی ارغوان گستر ایلام

در یافت نامه اعلام آمادگی به‌صورت الکترونیکی به رایانامه متقاضیان ارسال خواهد شد.

۷. محل و مهلت تحویل پاکات پیشنهادی:

تهران، ضلع غربی میدان شیخ بهایی، برج رایان ونک، واحد ۵۰۱- واحد

کمیسیون معاملات - تا ساعت ۱۵ - مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۱.

تذکر ۱- به پیشنهادهایی که فاقد سپرده یا امضای مشروط و مخدوش و سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهایی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تذکر ۲- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج می‌باشد.

تذکر ۳- هزینه آگهی به‌عهده برنده مناقصه می‌باشد.

این آگهی در پرتال الکترونیکی پتروشیمی ارغوان گستر ایلام به آدرس WWW.PIDIDC.COM در قسمت مناقصات/مزایدهات قابل رؤیت می‌باشد. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۰۹۲۸۶۲-۰۸۶-۰۲۱ داخلی ۲۲۵ تماس حاصل فرمایید.

شرکت پتروشیمی ارغوان گستر ایلام (سهامی عام) در نظر دارد به‌منظور خرید ۶۰ هزار تخته جامبو یگ یک تنی مورد نیاز مجتمع خود به شرح زیر نسبت به برگزاری مناقصه عمومی دو مرحله‌ای و عقد قرارداد با یک شرکت واجد شرایط اقدام نماید.

- موضوع مناقصه:** خرید ۶۰ هزار تخته جامبو یگ یک تنی
- مدت اجرای موضوع مناقصه:** ۶ ماه
- مبلغ برآوردی موضوع مناقصه:** ۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه:** ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- انواع تضمین‌های معتبر برای شرکت در مناقصه:**
 - ۵۰۱- ضمانت‌نامه بانکی
 - ۵۰۲- واریز به‌حساب اعلام شده در اسناد مناقصه
 - ۶- مهلت و نحوه در یافت اسناد مناقصه:

مهلت دریافت اسناد مناقصه: تا ساعت ۱۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۳۱
متقاضیان واجد شرایط برای دریافت اسناد مناقصه، با ارسال نامه اعلام آمادگی (شامل نام شرکت، شماره تماس و آدرس رایانامه) به آدرس agipc.comm@pididc.com اقدام نمایند. اسناد مناقصه پس از

آگهی فراخوان عمومی شناسایی، ارزیابی توان و انتخاب سرمایه‌گذار

جهت پروژه سرمایه‌گذاری نیروگاه انرژی خورشیدی در منطقه ویژه اقتصادی شهر فردگاهی امام خمینی (ره)

۵) **سرمایه‌پذیر:** وزارت راه و شهرسازی، شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۱)؛

۶) **زمان و محل دریافت اسناد:** متقاضیان سرمایه‌گذاری می‌توانند اسناد ارزیابی فرآیند سرمایه‌گذاری را از تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۳ حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۵/۰۷/۰۵ از طریق وبسایت شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۲) به آدرس www.ikac.ir و یا مراجعه به دبیرخانه شرکت در روزهای کاری از ساعت ۸:۳۰ تا ۱۴:۰۰ به‌جز پنج‌شنبه‌ها و ایام تعطیل دریافت نمایند.

۷) **زمان و محل تحویل اسناد و مدارک پیشنهادات:** متقاضیان می‌بایست مدارک خود را در پاکت‌های دربسته و مهروموم شده تنظیم و حداکثر تا ساعت ۱۴:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۷/۲۰ به دبیرخانه شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۳) تحویل نموده و رسید دریافت کنند.

۸) **نشانی:** تهران، کیلومتر ۳۵ بزرگراه خلیج فارس، شهر فردگاهی امام خمینی^(۴)، ساختمان مرکزی شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۵)،

دبیرخانه مرکزی

۹) **لازم به ذکر است** از پذیرش اسناد فراخوان که از این طریق و در تاریخ مقرر تهیه و ارائه نشده باشند، معذوریم.

۱۰) **شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۶) در رد یا قبول یک یا کلیه**

پیشنهادهای مختار است^(۷) و مشخصات مندرج در اسناد فراخوان

۱۱) **هزینه درج آگهی‌ها به‌عهده سرمایه‌گذار منتخب خواهد بود.**

معاونت امور اقتصادی و سرمایه‌گذاری شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۸)

شرکت شهر فردگاهی امام خمینی^(۹) در نظر دارد نسبت به شناسایی، ارزیابی توان و انتخاب سرمایه‌گذار ذیصلاح جهت پروژه سرمایه‌گذاری نیروگاه خورشیدی براساس قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۵ و سایر قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید. لذا از کلیه شرکت‌ها / اشخاص حقوقی و حقیقی دعوت به عمل می‌آورد تا در صورت تمایل برای سرمایه‌گذاری در این حوزه، رزومه خود را به‌همراه اسناد دریافت و تکمیل شده ارائه نمایند.

۱) موضوع فراخوان:

نیروگاه انرژی خورشیدی؛

شناسایی و ارزیابی توان سرمایه‌گذاران جهت تأمین مالی، طراحی، احداث، بهره‌برداری و مشارکت در پروژه نیروگاه انرژی خورشیدی در منطقه ویژه اقتصادی شهر فردگاهی امام خمینی^(۱۰).

۲) **محل اجرای پروژه:** اراضی پیش‌بینی شده در طرح جامع مصوب شهر فردگاهی امام خمینی^(۱۱) و مشخصات مندرج در اسناد فراخوان؛

۳) **مدت قرارداد:** حسب پیشنهاد سرمایه‌گذار، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، توافق طرفین و مطابق شرایط مندرج در اسناد فراخوان در قرارداد نهایی تعیین خواهد شد.

۴) **قانون حاکم:** قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۰۹/۰۵ و سایر قوانین و مقررات مربوط؛